

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
Әлки муниципаль районы
Ташбилгे авыл жирлеге
СОВЕТЫ
Адрес: 422870, Ташбилге авылы,
Узәк ур. 32
тел: (843) 72-6-46
эл.адр.Ramzil.Ahmadeev@tatar.ru

РЕСПУБЛИКА ТАТАРСТАН
Алькеевский муниципальный район
Совет Тяжбердинского
сельского поселения
Адрес: 422870 с. Тяжбердино,
ул. Центральная 32,
тел: (843) 72-6-46,
эл.адр.Ramzil.Ahmadeev@tatar.ru

РЕШЕНИЕ

Ташбилге авылы

КАРАР

2021 елның 1 декабре

18 №

Татарстан Республикасы Әлки муниципаль районының "Ташбилге авыл жирлеге" муниципаль берәмлеге территориясендә төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контроль турындагы нигезләмәне раслау хакында

2003 елның 6 октябрендәге «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 131-ФЗ номерлы Федераль законның 14 статьясындагы 1 өлешенең 19 пункты, 2020 елның 31 июлендәге «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (кузәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 248-ФЗ номерлы Федераль закон, Татарстан Республикасы Әлки муниципаль районы «Ташбилге авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Уставы нигезендә Татарстан Республикасы Әлки муниципаль районы Ташбилге авыл жирлеге Советы КАРАР ИТТЕ:

1. Татарстан Республикасы Әлки муниципаль районының "Ташбилге авыл жирлеге" муниципаль берәмлеге территориясендә төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контроль турындагы нигезләмәне расларга.

2. Әлеге карап, нигезләмәнең 6 бүлеге Татарстан Республикасы Әлки муниципаль районының «Ташбилге авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге территориясендә төзекләндерү өлкәсендәге муниципаль контроль турындагы нигезләмәләреннән тыш, рәсми басылып чыккан көненнән, ләкин 2022 елның 1 гыйнварыннан иртәрәк булмаган вакытта үз көченә керә.¹

Нигезләмәнең 6 бүлеге булган Татарстан Республикасы Әлки муниципаль районының "Ташбилге авыл жирлеге" муниципаль берәмлеге территориясендә төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контроль турындагы нигезләмә 2022 елның 1 мартаңнан үз көченә керә.

3. Әлеге қаарны Татарстан Республикасы хокукий мәгълүматының рәсми <http://pravo.tatarstan.ru> порталында бастырып чыгарырга һәм Әлки муниципаль районының рәсми <http://arsk.tatarstan.ru> сайтында урнаштыру юлы белән халыкка житкерергә.

4. Әлеге қаарның үтәлешен контрольдә тотуны үз өстемә алам.

Совет Рәисе,
Ташбилге авыл жирлеге **Башлыгы:**

Р.Ф. Эхмәдиев

¹ 248-ФЗ номерлы Федераль законның 98 статьясындагы 4 өлеше нигезендә муниципаль контроль төрләре турындагы нигезләмәләр 2022 елның 1 гыйнварына кадәр расланырга тиеш.

Элки муниципаль районы Ташбильге авыл жирлеге Советының 2021 елның 1 декабрендәге 18 номерлы карарына күшүмтә

Татарстан Республикасы Элки муниципаль районы Ташбильге авыл жирлеге территориясендә төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контроль турында нигезләмә

1. Гомуми нигезләмәләр

1.1. Элеге Нигезләмә Татарстан Республикасы Элки муниципаль районы Ташбильге авыл жирлеге территорииясендә төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контрольне гамәлгә ашыру тәртибен билгели (алга таба – төзекләндерү өлкәсендә контроль).

1.2. Юридик затлар, шәхси эшмәкәрләр, гражданнар (алга таба – контрольдә тотылучы затлар) тарафыннан Татарстан Республикасы Элки муниципаль районы Ташбильге авыл жирлеге территорииясен төзекләндерү кагыйдәләрен (алга таба – төзекләндерү кагыйдәләре), социаль, инженерлык һәм транспорт инфраструктуралары объектларыннан һәм күрсәтелә торган хезмәтләрдән инвалидларның файдалана алышын тәэмин итүгә таләпләрне (алга таба – мәжбүри таләпләр) үтәү төзекләндерү өлкәсендә контроль предметы булып тора.

1.3. Төзекләндерү өлкәсендә контроль Татарстан Республикасы Элки муниципаль районының Ташбильге авыл жирлеге башкарма комитеты(алга таба – Башкарма комитет) тарафыннан башкарыла.

1.4. Башкарма комитетның төзекләндерү өлкәсе контрольдә тотарга вәкаләтле вазыйфаи заты – Татарстан Республикасы Элки муниципаль районы Ташбильге авыл жирлеге башлыгы (башлык урынбасары) (алга таба – контрольдә тотарга вәкаләтле вазыйфаи зат). Башкарма комитетның күрсәтелгән вазыйфаи затларының вазыйфаи вазыйфаларына, аларның вазыйфаи инструкциясе нигезендә, төзекләндерү өлкәсендә контроль буенча вәкаләтләрне гамәлгә ашыру керә.

Төзекләндерү өлкәсендә контрольне гамәлгә ашырырга вәкаләтле вазыйфаи затлар 2020 елның 31 июлендәге «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (кузәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 248-ФЗ номерлы Федераль закон һәм башка федераль законнар нигезендә хокукларга, бурычларга һәм җаваплылыкка ия.

1.5. Төзекләндерү, профилактик чаралар, контроль чаралар оештыру һәм үtkәрү өлкәсендә контрольне гамәлгә ашыруга бәйле мөнәсәбәтләргә карата 2020 елның 31 июлендәге «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (кузәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 248-ФЗ номерлы Федераль закон, 2003 елның 6 октябрендәге «Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 131-ФЗ номерлы Федераль закон нигезләмәләре кулланыла.

1.6. Башкарма комитет түбәндәге төзекләндерү кагыйдәләрен үтәүне контролльдә тота:

- 1) янәшәдәге территорияләрне карап тоту буенча мәжбүри таләпләр;
- 2) төзекләндерү элементларын һәм объектларын тоту буенча мәжбүри таләпләр, шул исәптән таләпләр:

- халыкның аз мобиЛЬле төркемнәренең мәгариф, сәламәтлек саклау, мәдәният, физик тәрбия һәм спорт, халыкка социаль хезмәт күрсәту объектларына ирекле керүенә комачауламый торган киртәләр кую;²

- торак булмаган биналарның, төзелмәләрнең, корылмаларның фасадларын, биналарның, корылмаларның башка стеналарын, шулай ук төзекләндерүнең һәм жәмәгать урыннарының башка элементларын карап тоту;

- инженерлык корылмаларын эксплуатацияләү өчен кирәклे мәгълүматны үз эченә алган маxус билгеләр, язуларны карап тоту;

- жир эшләрен гамәлгә ашыру буенча Татарстан Республикасы норматив хокукый актларында һәм төзекләндерү кагыйдәләрендә билгеләнгән жир эшләрен гамәлгә ашыру тәртибе нигезендә бирелә торган жир эшләрен гамәлгә ашыруга рөхсәт нигезендә жир эшләре башкару;³

- жир эшләрен гамәлгә ашыру вакытында, инвалидларны һәм халыкның башка аз мобиЛЬле төркемнәрне дә кертеп биналарга һәм аларга

²Төзекләндерү өлкәсендәге контроль предметы 2003 елның 06 октябрендәге «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 131-ФЗ номерлы Федераль законның 45.1 статьясы нигезендә жирлекләрне төзекләндерү кагыйдәләрен җайга салу предметына нинди нигезләмәләр эләгүен исәпкә алыш билгеләнгән.

Муниципаль контроль предметында инвалидлар өчен объектларның үтемлелеге буенча билгеләп үтелә:

- халыкның аз мобиЛЬле төркемнәренең мәгариф, сәламәтлек саклау, мәдәният, физик тәрбия һәм спорт, халыкка социаль хезмәт күрсәту объектларына ирекле керүенә комачауламый торган киртәләр куюны тикшерү,

- жир эшләрен гамәлгә ашыру чорында биналарга һәм аларга керү урыннарына ирекле керү юлларын, шулай ук ишегалларына ирекле керү юлларын, жәяүлеләрнен һәм куркынычсыз жәяүлеләр хәрәкәтен, инвалидларны һәм халыкның башка аз мобиЛЬле төркемнәрен кертеп, тәэммин итүне тикшерү.

Бинага аз мобиЛЬле төркемнәренең ирекле керүен контролльдә тотуга килгәндә, бу территорияне төзекләндерү кагыйдәләре түгел, э капиталь төзелеш объектларын төзегендә һәм реконструкцияләгендә дәүләт төзелеш күзәтчелеге предметы, шулай ук капиталь төзелеш объектының проект документациясе техник регламентлар таләпләренә, шул исәптән механик, янғын һәм башка куркынычсызлык таләпләренә, инвалидларның капиталь төзелеш объектына (сәламәтлек саклау, мәгариф, мәдәният, ял, спорт һәм социаль мәдәни һәм коммуналь-конкурш билгеләнешендә башка объектларга, транспорт, сәүдә, жәмәгать туклануы объектларына, эшлекле, административ, финанс, дини билгеләнештәге объектларга, торак фонды объектларына карата проект документациясен әзерләгендә) керүен тәэммин итү таләпләренә дә туры килүен тикшерү өчен предмет (48 статьяның 12 пунктындагы «а» пунктчасын, РФ Шәhәр төзелеше кодексының 51 статьясындагы 7 пунктының «в» пунктчасын карагыз) дип саныйбыз.

Мәжбүри таләпләр исемлеге, конкрет муниципаль берәмлек территориясен төзекләндерү кагыйдәләренен әчтәлеген исәпкә алыш, кирәк булган очракта, тұлымдарының яисә төгелләштерелергә мөмкин.

³Жир эшләрен гамәлгә ашыруга рөхсәт бирү Россия Федерациисе субъектлары территорияләрендә һәм муниципаль берәмлеклер территорияләрендә шәhәр төзелеше эшчәнлеген гамәлгә ашыру үзенчәлекләре белән бәйле процедура булып тора һәм мондый процедура һәм аны үздүру тәртибе Россия Федерациисе субъектының норматив хокукый акты яисә жирле үзидарә вәкиллекле органының муниципаль хокукый акты белән билгеләнгән очракта кулланыла ала (Россия Федерациисе Хөкүмәтенең 2014 елның 30 апрелендәге 403 номерлы, 2017 елның 28 мартандагы 346 номерлы, 2016 елның 7 ноябрендәге 1138 номерлы, 2017 елның 17 апрелендәге 452 номерлы, 2016 елның 27 декабрендәге 1504 номерлы карарларында каралган төзелеш өлкәсендәге процедураларның II бүлгеген карагыз). Эгәр жирлектә жир эшләрен башкаруга рөхсәт бирү Россия Федерациисе субъектының норматив хокукый акты яисә жирле үзидарә вәкиллекле органының муниципаль хокукый акты нигезендә каралмаган булса, Нигезләмәнен тиешле абзацы төшереп калдырылырга тиеш.

керу юлларына, шулай ук ишегалларына ирекле керу юлларын, жәяүлеләрнең һәм имин жәяүлеләр хәрәкәтенең куркынычсызлығын тәэммин итү;

- Татарстан Республикасы норматив хокукый актлары белән билгеләнгән срокта Башкарма комитетка аварияләр нәтижәсендә эшләр башкару турында хәбәрнамә юллау;

- Төзекләндерү қагыйдәләре чикләнгән транспорт чараларын газонда яисә башка яшелләндерелгән яисә рекреация территориясенде урнаштыруга, шулай ук транспорт чараларын эксплуатацияләгәндә, хезмәт үйрәнүләрнән яисә ремонтлаганда, йөк ташыганда яисә төзелеш мәйданнарыннан киткәндә гомуми файдаланудагы территорияләрнең пычрануына юл куймау(тент яки махсус ябылмалы урын булмаганда);

3) Татарстан Республикасы Элки муниципаль районы Ташбилгә авыл жирлеге территориясен, шул исәптән кардан, боздан һәм бина, корылма түбәләрен боз сөңгеләреннән чистарту буенча чаралар үткәрүне дә кертеп, кышкы чорда жыештыру буенча мәжбүри таләпләр;

4) Татарстан Республикасы Элки муниципаль районы Ташбилгә авыл жирлеге территориясен, шул исәптән карантин, агулы һәм чүп үләннәрен ачыклау, аларга каршы көрәш, аларны локальләштерү, бетерү буенча мәжбүри таләпләрне дә кертеп, жәйге чорда жыештыру буенча мәжбүри таләпләр;

5) янгынга каршы махсус режим гамәлдә булган чорда янгын куркынычсызлығының өстәмә таләпләре;

6) гомуми файдаланудагы территорияләрдә жир асты коммуникацияләрен салу, яңадан урнаштыру, ремонтлау һәм карап тоту буенча мәжбүри таләпләр;

7) агач һәм қуакларны кисү һәм күчереп утыртуга йөкләмә билет һәм (яисә) рөхсәт бирү буенча агач һәм қуакларны алыш ташлау (алыш китү), күчереп утырту буенча әгәр мондый документлар (йөкләү билеты, күчереп утыртуга рөхсәт) Төзекләндерү қагыйдәләрендә билгеләнгән очракларда бирелергә тиеш булганда яшел үсентеләрне утырту, саклау һәм карап тоту буенча мәжбүри таләпләр;⁴

8) каты коммуналь калдыкларны күмү буенча мәжбүри таләпләр;

⁴Агач һәм қуакларны кисү һәм күчереп утыртуга йөкләмә билет һәм (яисә) рөхсәт бирү мондый процедура һәм аны уздыру тәртибе Россия Федерациясе субъектының норматив хокукый акты яисә жирле үзидарә вәкиллекле органының муниципаль хокукый акты белән билгеләнгән очракта кулланылучы Россия Федерациясе субъектлары территорияләрендә һәм муниципаль берәмлекләр территорияләрендә шәһәр төзелеше эшчәнлеген гамәлгә ашыру үзенчәлекләре белән бәйле процедура булып тора. (Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2014 елның 30 апрелендәге 403 номерлы, 2017 елның 28 мартандагы 346 номерлы, 2016 елның 7 ноябрендәге 1138 номерлы, 2017 елның 17 апрелендәге 452 номерлы, 2016 елның 27 декабрендәге 1504 номерлы карарларында каралган төзелеш өлкәсендәге процедураларның II бүлеген карагыз). Агач һәм қуакларны кисү һәм күчереп утыртуга йөкләмә билет һәм (яисә) рөхсәт бирү мондый процедура һәм аны уздыру тәртибе Россия Федерациясе субъектының норматив хокукый акты яисә жирле үзидарә вәкиллекле органының муниципаль хокукый акты белән билгеләнмәсә, «шул исәптән агач һәм қуакларны кисү һәм күчереп утыртуга йөкләмә билет һәм (яисә) рөхсәт бирү буенча агач һәм қуакларны алыш ташлау (алыш китү), күчереп утырту буенча әгәр мондый документлар (йөкләү билеты, күчереп утыртуга рөхсәт) Төзекләндерү қагыйдәләрендә билгеләнгән очракларда бирелергә тиеш булганда мәжбүри таләпләр» сүzlәре төшереп калдырылырга тиеш.

9) гомуми файдаланудагы территорияләрдә һәм Төзекләндерү кагыйдәләрендә каралган башка территорияләрдә авыл хужалыгы хайваннарын һәм кошларын йөртергә ярамау турындагы мәжбүри таләпләр.

Башкарма комитет вәкаләтле вазыйфаи затлар тарафыннан үз компетенцияләре чикләрендә контролъдә тотарга бирелгән мәжбүри таләпләрне бозуларны бетерү турындагы күрсәтмәләрнең үтәлешен контролъдә тота.

1.7. Элеге Нигезләмәдә төзекләндерү элементлары дигэндә декоратив, техник, планлаштыру, конструктив жайламалар, яшелләндерү элементлары, жиһазлау һәм бизәлеш төрләре, шул исәптән бина, төзелеш, корылма фасадлары, кече архитектура формалары, капитал, стационар булмаган төзелеш һәм корылмалар, территорияне төзекләндерүнен состав өлеше буларак кулланыла торган мәгълүмати щитлар һәм күрсәткечләр аңлашыла.

Элеге Нигезләмәдә төзекләндерү объектлары дигэндә төрле функциональ билгеләнештәге төзекләндерү эшчәнлеге алыш барылучы территорияләр аңлашыла, шул исәптән:

1) планлаштыру структурасы элементлары (зоналар (массивлар), районнар (шул исәптән торак районнар, микрорайоннар, кварталлар, сәнәгать районнары), гражданнарның коммерциягә карамаган бакчачылык, яшелчәчелек берләшмәләре урнашу территорияләре);

2) урам-юл чөлтәре элементлары (аллеялар, бульварлар, магистральләр, тыкрыклар, мәйданнар, керү юллары, проспектлар, йөрү юллары, юл чатлары, тәшү, трактлар, керү -чыгу булмаган юлт, урамнар, шоссе);

3) ишегалды территорииләре;

4) балалар һәм спорт мәйданчыклары;

5) хайваннарны йөрту өчен мәйданчыклар;

6) парковкалар (парковка урыннары);

7) парклар, скверлар, башка яшел зоналар;

8) техник һәм санитар-яклау зоналары;

Элеге Нигезләмәдә киртәләүче жайламалар дигэндә капка, капкачык, шлагбаумнар, шул исәптән автомат рәвештәге һәм декоратив киртә (коймалар) аңлашыла.⁵

1.8. Төзекләндерү өлкәсендә контролъне гамәлгә ашыру қысаларында Башкарма комитет төзекләндерү өлкәсендә контролъ объектларын исәпкә алуны тәэммин итә.

Башкарма комитет төзекләндерү өлкәсендә контролъ объектларын элеге Нигезләмә нигезендә билгеле бер хәвеф-хәтәр категориясенә кертә.

⁵ Элеге пунктта төзекләндерү өлкәсендә контролъ объекты булырга мөмкин һәм хәвеф-хәтәр категорияләрен бүлгәндә нинди объектлар каралырга тиешлеген аңлау өчен билгеләмәләр кертелә. Төзекләндерү элементларын билгеләү Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 1 статьясындагы 38 пунктыннан алынган.

Башка билгеләмәләр аныкландырга мөмкин, әмма тиешле муниципаль берәмлекне төзекләндерү кагыйдәләре эттәлегенә каршы килмәскә тиеш.

2. Төзекләндеру өлкәсендә контрольне гамәлгә ашырганда закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) китерү хәвеф-хәтәре белән идарә итү⁶

2.1. Башкарма комитет зыян (зарар) китерү хәвеф-хәтәре белән идарә итү нигезендә төзекләндеру өлкәсендә контрольне гамәлгә ашыра.

2.2. Элеге Нигезләмәнең 1.7 пунктында каралган мондый контроль объектларын төзекләндеру өлкәсендә контрольне гамәлгә ашырганда закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) китерү хәвеф-хәтәре белән идарә итү максатларында, 2020 елның 31 июлендәге «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (кузәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 248-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә хәвеф-хәтәр категориясенә кертелергә тиеш.

2.3. Элеге Нигезләмәнең 1.7 пунктында каралган төзекләндеру өлкәсендә контроль объектларын (алга таба – контроль объектлары) билгеле бер хәвеф-хәтәр категориясенә керту, төзекләндеру өлкәсендә муниципаль контрольнең башкарма комитеты тарафыннан гамәлгә ашырылганда тиешле объектларны билгеләнгән хәвеф-хәтәр категориясенә керту критерийлары элеге Нигезләмәгә 1 нче күшымтада күрсәтелгән нигезендә гамәлгә ашырыла.

Контроль объектларын хәвеф-хәтәр категориясенә керту һәм контрольдә тоту объектларының хәвеф-хәтәр категорияләрен үзгәрту Башкарма комитет күрсәтмәсе белән гамәлгә ашырыла.

Башкарма комитет тарафыннан контроль объектларын хәвеф-хәтәр категориясенә керткәндә, шул исәптән кулланыла:

1) Күчмәсез милекнең бердәм дәүләт реестрындагы белешмәләре;

2) контрольдә торучы затлар белән үзара бәйләнешсез контроль чарапларын гамәлгә ашырырга вәкаләтле вазыйфаи затлар тарафыннан алына торган белешмәләр;

3) Башкарма комитеттагы башка мәгълүматлар.

2.4. Башкарма комитет тарафыннан хәвеф-хәтәр категориясенә бәйле рәвештә планлы контроль чараплар үткәру түбәндәгә вакыт аралыгында гамәлгә ашырыла:

1) югары хәвеф-хәтәр категориясенә кертелгән контроль объектларына - 2 елга бер тапкыр;

2) урта хәвеф-хәтәр категориясенә кертелгән контроль объектларына - 3 елга бер тапкыр.

Түбән хәвеф-хәтәр категориясенә кертелгән контроль объектларына карата планлы тикшерү чараплары үткәрелми.

⁶Россия Федерациясе Хәкүмәте тарафыннан расланган муниципаль контрольнең элеге төрен оештыруга һәм гамәлгә ашыруга гомуми таләпләр турында федераль законда башкасы билгеләнмәгән булса, муниципаль контроль рәвеше турындагы нигезләмәдә муниципаль контрольнең тиешле төрен гамәлгә ашырганда хәвеф-хәтәрләрне бәяләү һәм аларга идарә итү системасы кулланылмавы билгеләнергә мөмкин. Бу очракта планлы контроль (кузәтчелек) чараплар һәм планнан тыш контроль (кузәтчелек) чараплар 248-ФЗ номерлы Федераль законның 61 һәм 66 статьяларында билгеләнгән үзенчәлекләрне исәпкә алып уздырыла.

Контроль объектларын түбән хәвеф-хәтәр категориясенә керту турында карап кабул итү таләп ителми.

2.5. Планлаштырылган контроль чарагараларының еллык планнарына еллык планны гамәлгә ашыру елында соңғы планлы контроль чарасын уздыру тәмамлану датасыннан соң, түбәндәге категорияләргә кертелгән контроль объектлары өчен вакыт вакыты узган контроль объектларына карата контроль чарагаралар кертелергә тиеш:

- 1) югары хәвеф-хәтәр - кимендә 2 ел;
- 2) Уртача хәвеф-хәтәр - кимендә 3 ел.

Әгәр элек контроль объектларына карата планлы контроль чарагаралары үткәрелмәгән булса, юридик затның яисә гражданның контроль объектына милек хокуку барлыкка килгән көннән соң бер ел узгач, ә янәшәдәге территорияләре булганда Төзекләндерүү кагыйдәләре нигезендә якындағы территорияне карап тоту бурычы барлыкка килүү датасыннан еллык планга контроль объектлары кертелергә тиеш.

2.6. Хокук иясенең соравы буенча контроль алыш барырга вәкаләтле вазыйфаи затлар, мөрәжәгать көргөн көннән соң 15 көннән артмаган срокта, хәвеф-хәтәр категориясе бирелгән контроль объекты турында мәгълүмат, шулай ук мондый объектны билгеле бер хәвеф-хәтәр категориясенә керткәндә кулланылган белешмәләр бирэ.

Контроль объектының хокукка иясе Башкарма комитетка контроль объектына элек бирелгән хәвеф-хәтәр категориясен үзгәрту турында гариза бирергә хокуклы.

2.7. Башкарма комитет хәвеф-хәтәр категорияләре бирелгән контроль объектлары исемлеген алыш бара (алга таба – контроль объектлары исемлеге). Контроль объектларын контролль объектлары исемлегенә керту әлеге Нигезләмәнең 2.3 пунктында күрсәтелгән Башкарма комитет күрсәтмәсі нигезендә башкарыла.

Хәвеф-хәтәр категорияләре күрсәтелгән контроль объектлары исемлеге «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация чөлтәрендәге Әлки муниципаль районның рәсми сайтының контроль эшчәнлегенә багышланган маҳсус бүлегендә урнаштырыла⁷ (алга таба – Әлки муниципаль районның рәсми сайты). Маҳсус бүлеккә керү мөмкинлөгө Әлки муниципаль районның рәсми сайтының баш (төп) битеннән башкарылырга тиеш.

⁷Жирле үзидарә органының үз эшчәнлеге турында мәгълүматны «Интернет» чөлтәренә урнаштыру мөмкинлөгө булмаса, 2009 елның 09 февралендәге «Дәүләт органнары һәм жирле үзидарә органнары эшчәнлеге турында мәгълүмattan файдалануны тәэмин итү хакында» 8-ФЗ номерлы Федераль законның 10 статьясындагы 1 өлеше нигезендә күрсәтелгән мәгълүмат тиешле муниципаль районның рәсми сайтында урнаштырылырга мөмкин. Жирле үзидарә органнары эшчәнлеге турындагы мәгълүматны урнаштыруда шундый ук алым 2003 елның 6 октябрендәге «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 131-ФЗ номерлы Федераль законның 26.1 статьясындагы 5 һәм 14 өлешләрендә дә каралган.

Шул ук вакытта, 2020 елның 31 июлендәге «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 248-ФЗ номерлы Федераль закон(мәсәлән, 46 статьяның 2, 3 өлешләре, 50 статьяның 9 өлеше h.b. кара) нигезләмәләренә ярашлы рәвештә, игътибарны, контроль-күзәтчелек эшчәнлеге турында мәгълүмат нәкъ менә контролль (күзәтчелек) органы сайтында, тиешле мәгълүматны башка хакимият органнары сайларында урнаштыру мөмкинлөгө турында төзәтмәләрдән башка гамәлгә ашырылуына юнәлтәбез.

2.8. Контроль объектлары исемлеге түбәндәге мәгълүматны үз эченә ала:

1)контроль объектын идентификацияләүче мәгълүмат (контроль объектының урнашу урыны адресы, кадастр номеры (булса), контроль объектын идентификацияләүче башка билгеләр (кирәк булганда));

2)бирелгән хәвеф - хәтәр категориясе;

3) контроль объектына хәвеф - хәтәр категориясе бирү турында карар реквизитлары.

3. Закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян (зара) китерү хәвеф - хәтәрен профилактикалау

3.1. Башкарма комитет төзекләндерү өлкәсендә, шул исәптән профилактик чараплар үткәру юлы белән дә, контрольлек итә.

3.2. Профилактик чараплар контрольдә торучы затлар тарафыннан мәжбүри таләпләрне намус белән үтәүне стимуллаштыру, мәжбүри таләпләрне бозу һәм (яисә) закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян (зара) китерә алышлык шартларны, сәбәпләрне һәм факторларны бетерү, контрольдә торучы затларга мәжбүри таләпләрне, аларны үтәү ысулларын житкерү максатларында Башкарма комитет тарафыннан гамәлгә ашырыла.

3.3. Төзекләндерү өлкәсендә контрольне гамәлгә ашырганда зыян (зара) китерү хәвеф - хәтәрен киметүгә юнәлдерелгән профилактик чараплар үткәрунен өстенлекле чарасы булып санала.

3.4. Профилактик чараплар Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнгән тәртиптә расланган закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян (зара) китерүнен хәвеф - хәтәрен профилактикалау программысы нигезендә гамәлгә ашырыла, шулай ук зыян китерүнен хәвеф - хәтәрен профилактикалау программында каралмаган профилактик чараплар да үткәрелергә мөмкин.

Профилактик чараплар уздырганда контроль объектларының закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян (зара) китерүгә турыдан-туры куркыныч тудыруы яки мондый зыянга (зара) китерелүе ачыкланса, контрольдә тотарга вәкаләтле вазыйфаи зат бу хакта кичекмәстән контроль чараплар үткәру турында карап кабул итү өчен Татарстан Республикасы Әлки муниципаль районы Ташбилгә авыл жирлеге башлыгына (башлык урынбасарына) хәбәр итә.

3.5. Башкарма комитет тарафыннан төзекләндерү өлкәсендә түбәндәге профилактик чараплар үткәрелергә мөмкин:

- 1) мәгълүмат житкерү;
- 2) хокук куллану практикасын гомумиләштерү;
- 3) искәрәтүне игълан итү;
- 4) консультация бирү;
- 5) профилактик визит.⁸

⁸Профилактик чарапларның санап үтелгән тәрләреннән бары тик мәгълүмат житкерү һәм консультация бирү генә мәжбүри.

3.6. Мәжбүри таләпләрне үтәу мәсьәләләре буенча мәгълумат житкерү Башкарма комитет тарафыннан Әлки муниципаль районның рәсми сайтының контроль эшчәнлеккә багышланган махсус бүлегендә, массакуләм мәгълумат чараларында, контролльдә торучы затларның дәүләт мәгълумат системаларында (алар булганда) һәм башка рәвешләрдә тиешле белешмәләрне урнаштыру юлы белән гамәлгә ашырыла.

Башкарма комитет Әлки муниципаль районның рәсми сайтының контроль эшчәнлеккә багышланган махсус бүлегендә 2020 елның 31 июлендәге «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (кузәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 248-ФЗ номерлы Федераль законның 46 статьясы З өлешендә күздә тотылган мәгълуматларны урнаштырырга һәм аларны актуаль хәлдә тотарга тиеш.

Башкарма комитет шулай ук Татарстан Республикасы Әлки муниципаль районның Ташибилге авыл жирлеге халкына контроль объектларына куела торган мәжбүри таләпләр, аларның хәвеф - хәтәр критерийларына туры килү-килмәве турында гражданнар жыелыш һәм конференцияләрендә, шулай ук, аларны хәвеф - хәтәр категориясенә кертүдән чыгып, контроль объектларына карата үткәрелә торган контроль чараларының төрләре, эчтәлеге һәм интенсивлыгы турында хәбәр итәргә хокуклы.

3.7. Хокук куллану практикасын гомумиләштерү Башкарма комитет тарафыннан үткәрелгән тикшерү чаралары һәм аларның нәтиҗәләре турында мәгълуматларны жыю һәм анализлау юлы белән гамәлгә ашырыла.

Контрольдә тотарга вәкаләтле вазыйфаи затлар тарафыннан хокук куллану практикасын гомумиләштерү нәтиҗәләре буенча ел саен төзекләндерү өлкәсендә контролльне гамәлгә ашыру буенча хокук куллану практикасын гомумиләштерү нәтиҗәләрен үз эченә алган һәм Башкарма Комитет боерыгы белән расланган, жирлек башлыгы кул куйган доклад әзерләнә. Әлеге доклад, хисап елыннан соң килүче елның 1 июленә кадәр, Әлки муниципаль районның рәсми сайтындагы контроль эшчәнлегенә багышланган махсус бүлектә урнаштырыла.

3.8. Башкарма комитетта мәжбүри таләпләрне бозгау әзерлек яки мәжбүри таләпләрне бозу билгеләре турында белешмәләр булган һәм (яисә) мәжбүри таләпләрне бозу закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) китергән дигән мәгълуматлар расланмаган яки закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) китерү куркынычы тудырган очракта, контролльдә торучы затка мәжбүри таләпләрне бозуга юл куймау турында искәрту һәм мәжбүри таләпләрне үтәүне тәэмим итү буенча чаралар күрергә тәкъдим ителә. Искәрту Татарстан Республикасы Әлки муниципаль районы Ташибилге авыл жирлеге башлыгы (башлык урынбасары) тарафыннан әлеге белешмәләр алынганнын соң 30 көннән дә соңга калмыйча итълан ителә (имзала). Искәрту язма рәвештә яисә электрон документ рәвешендә рәсмиләштерелә һәм контролльдә торучы зат адресына жибәрелә.

Искәрту Россия Икътисадый үсеш министрлыгының 2021.31.03, 151№ «Контроль (кузәтчелек) органы тарафыннан кулланыла торган документларның типик рәвешләре турында» боерыгы белән расланган форма буенча төzelә.

Мәжбүри таләпләрне бозу ярамаганлыгы турында игълан ителгән искәрту теркәү номеры куельш искәртүләрне исәпкә алу журналында теркәлә.

Башкарма комитет тарафыннан мәжбүри таләпләрне бозуга юл куймая турында искәрту игълан ителгән очракта, контрольдә торучы зат күрсәтелгән искәртүгә карата ризасызылык белдерергә хокуклы. Искәртүгә карата ризасызылык Башкарма комитет тарафыннан алынганнын соң 30 көн эчендә карала. Искәртүгә карата ризасызылыкның нәтиҗәсе турында язма яки электрон документ рәвешендә контрольдә торучы затка ризалык яисә килешмәү турындагы мәгълумат белән жавап жибәрелә. Ризасызылык белән риза булмау очрагында тиешле нигезләүләр күрсәтелә.

3.9. Контрольне гамәлгә ашырырга вәкаләтле вазыйфаи зат тарафыннан контрольдә торучы затларны консультацияләү телефон, видео-конференц-элемтә аша, шәхси кабул итүдә яисә профилактик, контроль чара үткәру барышында гамәлгә ашырыла hәм 15 минуттан артмаска тиеш.

Гражданнарны шәхсән кабул итү Татарстан Республикасы Әлки муниципаль районы Ташбилге авыл жирлеге башлыгы (башлыгы урынбасары) hәм (яки) контрольне гамәлгә ашырырга вәкаләтле вазыйфаи зат тарафыннан үткәрелә. Кабул итү урыны, шулай ук кабул итү өчен билгеләнгән көннәр hәм сәгатьләр турында мәгълумат Әлки муниципаль районаның рәсми сайтындагы контроль эшчәнлегенә багышланган махсус бүлектә урнаштырыла.

Түбәндәгә мәсьәләләр буенча телдән яисә язма рәвештә консультация бирү гамәлгә ашырыла:

- 1) төзекләндерү өлкәсендә контроль оештыру hәм гамәлгә ашыру;
- 2) әлеге Нигезләмәдә билгеләнгән контроль чараларны гамәлгә ашыру тәртибе;
- 3) контрольне гамәлгә ашырырга вәкаләтле вазыйфаи затларның гамәлләренә (гамәл кылмавына) шикаять белдерү тәртибе;
- 4) мәжбүри таләпләре булган норматив хокукый актлар (аларның аерым нигезләмәләре) турында мәгълумат алу, аларның үтәлешен бәяләү контроль чаралар кысаларында Башкарма комитет тарафыннан башкарыла.

Контрольдә торучы затларга телдән консультация бирү шулай ук гражданнар жыельш hәм конференцияләрендә дә гамәлгә ашырылырга мөмкин.

3.10. Контрольне гамәлгә ашырырга вәкаләтле вазыйфаи зат тарафыннан язма рәвештә консультация бирү түбәндәгә очракларда гамәлгә ашыра:

- 1) контрольдә торучы зат тарафыннан консультация бирү мәсьәләләре буенча язма жавап бирү турында язма мөрәжәгать бирелү;

2) консультация биру вакытында куелган сорауларга телдән жавап бирү мөмкин булмау;

3)куелган сорауларга жавап өстәмә мәгълүмат соратып алуны таләп итү.

Контрольне гамәлгә ашырырга вәкаләтле вазыйфай зат консультация бируге гамәлгә ашырганда, Россия Федерациясе законнары нигезендә файдалану мөмкинлеге чикләнгән мәгълүматның конфиденциальлеген сакларга тиеш.

Консультация барышында контрольне гамәлгә ашырырга вәкаләтле вазыйфай затларның, контроль чарасының башка катнашучыларының конкрет контроль чарасын, каарларын һәм (яисә) гамәлләрен бәяләүне, шулай ук контроль чаralары кысаларында уздырылган экспертиза, сынаулар нәтижәләрен үз эченә алган мәгълүмат бирелми.

Консультация барышында контрольне гамәлгә ашырырга вәкаләтле вазыйфай затка билгеле булган мәгълүмат, Башкарма комитет тарафыннан контрольдә торучы затны мәжбүри таләпләрне үтәү мәсьәләләре буенча бәяләү максатларында кулланыла алмый.

Контрольне гамәлгә ашырырга вәкаләтле вазыйфай зат тарафыннан консультация бируге исәпкә алу журналы алыш барыла.

Башкарма комитетка контрольдә торучы зат һәм аларның вәкилләренән биш һәм андан күбрәк мөрәҗәгатьләр кергән очракта, консультация бируге Татарстан Республикасы Әлки муниципаль районы Ташбилге авыл жирлеге башлыгы (башлыгы урынбасары) яисә контрольне гамәлгә ашырырга вәкаләтле вазыйфай зат тарафыннан имзаланган язма аңлатмасы Әлки муниципаль районының рәсми сайтындагы контроль эшчәнлеккә багышланган махсус бүлегендә урнаштырыла.

3.11. Профилактик визит контрольдә торучы зат эшчәнлеген гамәлгә ашыру урыны буенча профилактик әңгәмә формасында яки видеоконференция-элемтә куллану юлы белән уздырыла.

Профилактик визиты барышында контрольдә торучы зат аның эшчәнлегенә яки аның карамагындагы контроль объектларына карата куелган мәжбүри таләпләр, аларның хәвеф-хәтәр критерийларына туры килүе, хәвеф-хәтәр категориясен киметүнең нигезләре һәм тәкъдим ителә торган ысууллары, шулай ук контроль объектларына карата тиешле хәвеф-хәтәр категориясенә кертудән чыгыш үткәрелә торган контроль чаralарының эчтәлеге һәм интенсивлыгы турында мәгълүмат ала.

Профилактика визитын уздырганда, контрольдә торучы затларга мәжбүри таләпләрне бозуларны бетерү турында күрсәтмәләр бирелми. Профилактик визит барышында тикшеренүче зат тарафыннан бирелгән аңлатмалар рекомендация характеристында.

Мәжбүри профилактик визит югары куркыныч категориясенә кертелгән контроль объектларына карата эшчәнлекне гамәлгә ашыруга керешүче контрольдә торучы затларга карата үткәрелә.

Мәжбүри профилактик визитны уздыру турында контрольне гамәлгә ашырырга вәкаләтле вазыйфай зат контрольдә торучы затка аны уздыру датасына кадәр биш эш көненнән дә соңга калмыйча хәбәр итә.

Мәжбүри профилактик визит үткөрү турында хәбәрнамә язма рәвештә төзелә.

Мәжбүри профилактик визит үткөрү турында хәбәрнамә «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (кузәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» Федераль законның 21 статьясындагы 4 өлешендә билгеләнгән тәртиптә контрольдә торучы зат адресына жибәрелә.

Контрольдә торучы зат, аны үткөрү датасына кадәр өч эш көненнән дә соңга калмыйча Башкарма комитетка хәбәр итеп, мәжбүри профилактик визит үткәрудән баш тартырга хокуклы.

Мәжбүри профилактика визитын үткөрү вакыты контролъне гамәлгә ашырырга вәкаләтле вазыйфаи зат тарафыннан мөстәкыйль рәвештә билгеләнә һәм бер эш көненнән дә артмаска тиеш.

4. Контроль чараларны һәм контроль гамәлләрне гамәлгә ашыру

4.1. Төзекләндеру өлкәсендә контрольне гамәлгә ашырганда Башкарма комитет тарафыннан әлеге чаралар кысаларында түбәндәге контроль чара һәм контроль гамәлләр үткәрелергә мөмкин:

- 1) инспекция визиты (мәжбүри таләпләр нигезендә контрольдә торучы зат (аның филиаллары, вәкиллекләре, аерымланган структур бүлекчәләре) урнашкан урында булырга тиешле документларны карау, сораштыру, язма анлатмалар алу, инструменталь тикшерү ярдәмендә);
- 2) рейд тикшерүе (карау, сораштыру, язма анлатмалар алу, документларны теркәү, инструменталь тикшерү, сынау, экспертиза ярдәмендә);
- 3) документар тикшерү (язма анлатмалар алу, документларны теркәү, экспертиза ярдәмендә);
- 4) күчмә тикшерү (карау, сораштыру, язма анлатмалар алу, документларны теркәү, инструменталь тикшерү, сынау, экспертиза ярдәмендә);
- 5) мәжбүри таләпләрнең үтәлешен күзәтү (мәжбүри таләпләрне үтәү кысаларында контрольдә торучы затлар тарафыннан бирельче төзекләндеру өлкәсендә контроль объектлары турында белешмәләрне, шул исәптән ведомствоара мәгълүмати хезмәттәшлек барышында керә торган белешмәләрне жыю һәм анализлау, шулай ук дәүләт һәм муниципаль мәгълүмат системаларында булган мәгълүматлар, “Интернет” чөлтәреннән алынган мәгълүматлар, һәркем файдалана алырлык башка мәгълүматлар, шулай ук фото- һәм кинога төшерү, видеога яздыру функцияләре булган хокук бозуларны теркәү автоматик режимда эшләүче техник чараларны кулланып алынган мәгълүматлар);
- 6) күчмә тикшерү (карау, инструменталь тикшерү (видеоязма кулланып), сынау, экспертиза ярдәмендә).

Әлеге пункт белән каралган контроль чара һәм контроль гамәлләр төрләре күрсәтелгән чаралар кысаларында конкрет контроль объектын хәвеф-хәтәр категориясенә кертүгә карап әлеге Нигезләмәнен 1 нче күшымтасы нигезендә дифференциацияләнми.

4.2. Мәжбүри таләпләрнең үтәлешен күзәту һәм күчмә тикшеру Башкарма комитет тарафыннан контролльдә торучы затлар белән бәйләнешсез үткәрелә.

4.3. Әлеге Нигезләмәнең 4.1 пункттының 1 - 4 пунктчаларында күрсәтелгән контроль чараплар планлы һәм планнан тыш чараплар рәвешендә уздырыла.

4.4. Төзекләндеру өлкәсендә контрольне гамәлгә ашыру қысаларында түбәндәге планлы тикшеру чараплары үткәрелергә мөмкин:

- 1) инспекция визиты;
- 2) рейд тикшерүе;
- 3) документар тикшерү;
- 4) күчмә тикшерү;

4.5. Төзекләндеру өлкәсендә контрольне гамәлгә ашыру қысаларында түбәндәге планнан тыш тикшеру чараплары үткәрелергә мөмкин:

- 1) инспекция визиты;
- 2) рейд тикшерүе;
- 3) документар тикшерү;
- 4) күчмә тикшерү;
- 5) мәжбүри таләпләрнең үтәлешен күзәту;
- 6) күчмә тикшерү.

4.6. Контрольдә торучы затлар белән үзара хезмәттәшлек итү белән уздырыла торган контроль чарапларны үткәру өчен түбәндәгеләр нигез булып тора:

1) Башкарма комитетта закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) китерү турында яисә зыян (зарар) китерү куркынычы турында гражданнар һәм оешмалар мөрәҗәгатьләре (гаризалары), дәүләт хакимияте органнарыннан, жирле узидарә органнарыннан, массакуләм мәгълүмат чарапыннан алынган мәгълүмат, шулай ук контроль чараплар, үзара бәйләнешсез контроль чарапларны, шул исәптән контрольдә торучы бүтән затларга карата үткәрелә торган контроль чарапларны да кертеп үткәру нәтиҗәсендә алынган белешмәләр булу;

2) мәжбүри таләпләрне бозу хәвеф - хәтәр индикаторлары белән расланган параметрларга контроль объектның туры килүен яисә контроль объектның мондый параметрлардан читләшүен ачыклау;

3) контроль чараплар уздыру планына кертелгән контроль чарапларын уздыру сроклары житу;

4) Россия Федерациясе Президентының, Россия Федерациясе Хөкүмәтенең конкрет контрольдә торучы затларга карата контроль чара үткәру турында күрсәтмәсе;

5) прокуратура органнарына кергән материаллар һәм мөрәҗәгатьләр буенча законнарын үтәлешен күзәту, кеше һәм граждан хокукларын һәм ирекләрен үтәү қысаларында контроль чара уздыру турында прокурор таләбе;

6) мәжбүри таләпләрне ачыкланган бозуларны бетерү турында күрсәтмәне үтәү срокы чыгу - әгәр контрольдә торучы зат тарафыннан үзенә бирелгән күрсәтмәдә каралган документларны һәм белешмәләрне

тапшырмаса яисә тапшырылган документлар һәм мәгълүматлар нигезендә мәжбүри таләпләрне бозуны бетерү турындағы күрсәтмәнен үтәлеше турында нәтижә ясарға мөмкин булмаса.

4.7. Мәжбүри таләпләрне бозуның хәвеф - хәтәр индикаторлары әлеге Нигезләмәгә 2 нче күшымтада күрсәтелгән.

Мәжбүри таләпләрне бозуның хәвеф - хәтәр индикаторлары исемлеге Әлки муниципаль районның рәсми сайтындағы контроль эшчәнлекка багышланган махсус бүлгелендә урнаштырыла.

4.8. Контрольдә торучы зат белән берлектә үткәрелә торган контроль чаралар Башкарма комитетның контроль чараларын үткәру турындағы күрсәтмәсе нигезендә үткәрелә.

4.9. Закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) китерү турында белешмәләр нигезендә Башкарма комитетның контроль чараны уздыру турында күрсәтмәсе яки контрольдә торучы затның эшчәнле параметрларын билгеләү, аларга туры килү яки кире кагу мәжбүри таләпләрне бозу куркынычының расланган индикаторлары контроль чараны уздыру өчен нигез булып тора, мондый күрсәтмә контролъне гамәлгә ашырырга вәкаләтле вазыйфаи затның контроль чараларын үткәру турындә дәлилләнгән белешмәсе нигезендә кабул ителә.

4.10. Контрольдә торучы затлар белән үзара бәйләнешсез үткәрелә торган контроль чаралар, Әлки муниципаль районы Ташбилге авыл жирлеге башлыгы (башлык урынбасары) йөкләмәсе, Башкарма комитетның элеккі планнарында булган йөкләмә, шул исәптән 2020 елның 30 июлендәгى «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (кузәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 248-ФЗ номерлы Федеरаль законда билгеләнгән очракларда үткәрелә.

4.11. Гражданнарга, юридик затларга һәм шәхси эшмәкәрләргә индивидуаль карата контроль чаралар 2020 елның 30 июлендәгى «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (кузәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 248-ФЗ номерлы Федеरаль закон нигезендә контролъне гамәлгә ашырырга вәкаләтле вазыйфаи затлар тарафыннан үткәрелә.

4.12. Башкарма комитет төзекләндерү өлкәсендә контролъне оештыралып һәм гамәлгә ашырганда түләүсез нигездә әлеге документлар карамагында булган бүтән органнар яки күрсәтелгән органнарга караган оешмаларның документларын һәм (яки) мәгълүматларын һәм (яки) ведомствоаралык мәгълүмати хезмәттәшлек кысаларындағы, шул исәптән электрон формада белешмәләр ала. Күрсәтелгән документлар һәм (яки) белешмәләр исемлеге аларны тапшыру тәртибе һәм сроклары Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2016 елның 19 апрелендәгى 724-р номерлы күрсәтмәсе белән расланған дәүләт контроле (кузәтчелеге) органнары, муниципаль контроль органнар тарафыннан карамагында бу документлар һәм (яки) мәгълүмат булган башында дәүләт органнарыннан, жирле үзидарә органнарыннан яисә дәүләт органнарына яки жирле үзидарә органнарына буйсынган оешмаларда тикшерүләр оештырганда һәм үткәргендә ведомствоара мәгълүмати хезмәттәшлек кысаларында соратып алына һәм алына торган документлар һәм (яисә) мәгълүматлар исемлеге, шулай ук Россия Федерациясе

Хөкүмәтенең 2021 елның 6 мартаңдагы «Дәүләт контролен (күзәтчелеген), муниципаль контрольне гамәлгә ашыру кысаларында ведомствоара мәгълүмати хезмәттәшлек турында» 338 нче карары белән расланган ведомствоара мәгълүмати хезмәттәшлек кысаларында контроль (күзәтчелек) органнарыннан яисә әлеге органнарга буйсынуучы оешмалардан алынган, дәүләт контролен (күзәтчелеген), муниципаль контроль төрләрен оештырганда һәм гамәлгә ашырганда, контроль (күзәтчелек) органнары яисә әлеге органнарга караган оешмалардан алынган документлар һәм (яки) белешмәләр бирү кагыйдәләре белән билгеләнә.

4.13. Юридик затларга, шәхси эшмәкәрләргә һәм гражданнынага карата планлы контроль чаалар планлы контроль чаалар чираттагы календарь елга планлаштырылган контроль (күзәтчелек) чааларын үткәрү планын формалаштыру кагыйдәләре нигезендә, прокуратура органнары белән килештерелеп эшләнгән үткәрунен еллык планнары нигезендә, ел дәвамында контроль (күзәтчелек) чааларын керту һәм аннан төшереп калдыру Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2020 елның 31 декабрендәге «Чираттагы календарь елга планлы контроль (күзәтчелек) чааларын үткәрү планын формалаштыру, аны прокуратура органнары белән килештерү, аңа керту һәм аннан ел дәвамында контроль (күзәтчелек) чааларын төшереп калдыру тәртибе турында» 2428 номерлы Карап, әлеге Нигезләмәдә билгеләнгән узенчәлекләрне исәпкә алыш уздырыла.

4.14. Контрольдә торучы зат булган шәхси эшмәкәр һәм гражданнынар контроль чааны үткәргәндә катнашу мөмкинлеге булмау турында мәгълүматны Башкарма комитетка тапшырырга хокуклы, килеп туган очракта, Башкарма комитетка контроль чаасын үткәргәндә булу мөмкинлеге булмау турында мәгълүмат бирергә хокуклы, шуңа бәйле рәвештә контроль чааны үткәрү Башкарма комитет тарафыннан шәхси эшмәкәр, гражданның әлеге мөрәҗәгатьтә күрсәтелгән хәлләрне бетерергә кирәклө срокка (әмма 20 көннән дә артмый) күчерелә, бер үк вакытта тубәндәге шартларны үтәү керә:

1) контрольдә торучы затның яисә аның вәкиленен булмавы контроль чаасын үткәргәндә контроль таләпләрне үтәүне гамәлгә ашыруга вәкаләтле вазыйфай зат тарафыннан бәяләүгә комачауламый, шул үк вакытта контролльдә торучы затка контроль чааны уздыру турында тиешле рәвештә хәбәр итегән булуы шарт;

2) закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) турыдан-туры куркыныч китерү яисә фактта китерү билгеләре булмау;

3) контроль чааны үткәргәндә контролльдә торучы затның (контрольдә тотыла торган зат авыруы, аның командировкасы һ.б.) житди сәбәпләре булу.

4.15. Күчмә тикшерүне үткәрү срокы 10 эш көненнән артмаска тиеш.

Күчмә тикшерү барышында кече эшмәкәрлекнен бер субъектына карата хезмәттәшлекнен гомуми срокы кече предприятие өчен 50 сәгатьтән һәм микропредприятие өчен 15 сәгатьтән артмый.

Россия Федерациясенең берничә субъекты территориясендә үз эшчәнлеген гамәлгә ашыручы оешмага карата күчмә тикшерү үткәрү срокы оешманың һәр филиалы, вәкиллеге, аерымланган структур бүлекчәсе яисә житештерү объекты буенча аерым билгеләнә.

4.16. Контроль чаралар үткәрүнен барлық очракларында контроль гамәлләрне башкарырга вәкаләтле вазыйфаи затлар һәм контроль гамәлләрне башкаруға жәлеп ителә торган затлар тарафыннан мәжбүри таләпләрне үтәүне (бозуны) дәлилләү өчен фотога төшерү, аудио- һәм видео язма, контроль чараны уздыруга вәкаләтле вазыйфаи затлар үткәрә торган геодезик һәм картометрик үлчәуләр кулланылырга мөмкин. Фотога төшерү, аудио һәм видеога яздыру, геодезик һәм картометрик үлчәуләр һәм әлеге максатлар өчен файдаланылган техник чаралар турында мәгълүмат контроль чара нәтижәләре буенча төзелә торган актта һәм контроль чара кысаларында үткәрелә торган контроль гамәл нәтижәләре буенча төзелә торган беркетмәдә чагыла.

4.17. Контроль чара нәтижәләренә контрольдә торучы зат тарафыннан мәжбүри таләпләрне үтәүне бәяләү, мәжбүри таләпләрне бозуларны кисәтү һәм (яисә) аларны бозуны туктату өчен шартлар тудыру, бозылган хәлне торғызу, вәкаләтле органнарга яисә вазыйфаи затларга Башкарма комитет тарафыннан 2020 елның 31 июлендәге «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (кузәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 248-ФЗ номерлы Федераль законның 90 статьясындагы 2 өлешендә каралған жараплылықката рту һәм (яки) чараларны куллану турынdagы мәсьәләне карау өчен мәгълүмат жибәрү керә.

4.18. Контрольде зат белән үзара хезмәттәшлекне күздә тоткан контроль чараны уздыру тәмамланғач, контроль чара акты төзелә. Мондый чараны уздыру нәтижәләре буенча мәжбүри таләпләрне бозу ачыкланган очракта, актта нәкъ менә нинди мәжбүри таләп бозылган, нинди норматив хокукый акт һәм аның структур берәмлеге билгеләнгәнлөгө күрсәтелә. Ачыкланган хокук бозулар контроль чарасын үткәру тәмамланғанчы бетерелгән очракта, актта аны бетерү факты курсәтелә. Мәжбүри таләпләрне бозуның дәлилләре булган документлар, башка материаллар актка беркетелергә тиеш. Контроль чара уздырганда тутырылған тикшерү кәгазыләре актка теркәлә.

Актны рәсмиләштерү Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан башка тәртип билгеләнмәгән очракта, мондый чараны уздыру тәмамланған көнне контроль чараны уздыру урынында башкарыла.

Прокуратура органнары белән килештерелгән контроль чара акты Контроль (кузәтчелек) чараларының бердәм реестры аша турыдан-туры аны рәсмиләштергәннән соң прокуратура органнарына жибәрелә.

4.19. Контроль чаралар турында мәгълүмат Контроль (кузәтчелек) чараларының бердәм реестрында урнаштырыла.

4.20. Контрольдә торучы затларга контрольне гамәлгә ашырырга вәкаләтле вазыйфаи затлар тарафыннан башкарылған эшләр һәм кабул ителә торган каарлар турында мәгълүмат бирү Контроль (кузәтчелек) чараларының бердәм реестрында күрсәтелгән гамәлләр һәм каарлар турында белешмәләр урнаштыру, шулай ук дәүләт һәм муниципали хезмәтләр күрсәту һәм дәүләт һәм муниципаль функцияләрне башкару өчен электрон формада кулланыла торган мәгълүмат системаларының мәгълүмати-технологик хезмәттәшлеген тәэмин итүче инфраструктура

ярдемендә, шул исәптән «Бердәм дәүләт һәм муниципаль хезмәтләр (функцияләр) порталы» федераль дәүләт мәгълүмат системасы (алга таба - дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең бердәм порталы) һәм (яисә) дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең региональ порталы аша аларны контролльдә төрчү затларга житкеру юлы белән гамәлгә ашырыла.

Эшмәкәрлек эшчәнлеген гамәлгә ашырмаган, контролльдә төрчү зат булган гражданга контролльне гамәлгә ашырырга вәкаләтле вазыйфаи затлар кылган гамәлләр һәм кабул ителә торган каарлар турында хәбәр алардан Башкарма комитет адресына кәгазьдә документлар алу кирәклеге турында хәбәрнамә юллаган яисә Башкарма комитетта контролльдә төрчү затның электрон почта адресы турында белешмәләре, дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең бердәм порталы аша ана документларны электрон рәвештә юллау мөмкинлеге булмаган очракта, кәгазьдә документлар жибәрү юлы белән жибәрелә (затның бердәм идентификация һәм аутентификация системасында хисап язмасы булмаса яки ул бердәм идентификация һәм аутентификация системасында теркәү процедурасын узуны төгәлләмәгән очракта). Курсәтелгән граждан Башкарма комитетка документларны кәгазьдә жибәрергә хокуклы.

2023 елның 31 декабренә кадәр контролльдә төрчү затка контролльне гамәлгә ашырырга вәкаләтле вазыйфаи затларның гамәлләре һәм кабул ителә торган каарлар турында хәбәр итү, Башкарма комитет тарафыннан контролльдә төрчү затка документлар һәм белешмәләр, шул исәптән кәгазь чыганакта, контролльдә төрчү затка электрон формада мәгълүмат житкеру мөмкин булмаган очракта яки контролльдә төрчү зат соравы буенча почта элемтәсеннән файдаланып, жибәрүне гамәлгә ашырырга мөмкин.

4.21. Актта бәян ителгән фактлар һәм нәтиҗәләр белән килешмәгән очракта, контролльдә төрчү зат 2020 елның 31 июлендәге «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (кузәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 248-ФЗ номерлы Федераль законның 39 - 40 статьяларында һәм әлеге Нигезләмәнен 5 бүлгендә каралган тәртиптә шикаять жибәрергә хокуклы.⁹

4.22. Контроль чарасын үткәргәндә мәжбүри таләпләрне бозулар ачыкланмаган очракта, бу хакта белешмәләр Контроль (кузәтчелек) чарагаларының бердәм реестрына кертелә. Контрольне гамәлгә ашыруга вәкаләтле вазыйфаи зат мәжбүри таләпләрне үтәү буенча тәкъдимнәр бирергә, закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) китерү хәвеф-хәтәрен профилактикалауга юнәлдерелгән башка чарагалар үткәрергә хокуклы.

4.23. Контроль чара уздырганда контролльдә төрчү зат тарафыннан мәжбүри таләпләрне бозу ачыланган очракта Россия Федерациясе законнарында каралган вәкаләтләр чикләрендә Башкарма комитет (контрольне гамәлгә ашыруга вәкаләтле вазыйфаи зат) түбәндәгеләргә бурычлы:

⁹Муниципаль контролльнең әлеге төрендә судка кадәр шикаять бирү системасы кулланылса (39 ст. 4 өлеше). Киресенчә булгандың әлеге норма төшереп калдырылырга тиеш.

1) контрольдэ торучы затка контроль чара актын рэсмилэштергэннэх сон, ачыкланган хокук бозуларны бетерүнен тиешле срокларын күрсэтийн һэм (яисэ) закон белэн саклана торган кыйммэтлэргэ зыян (зарар) китерүне булдырмау чарапарын үткэри турында күрсэтийн бирергэ.

2) контроль чара уздырганда контроль объектына ия булган һэм (яки) андан файдаланучы гражданин, оешма эшчэнлэгэ закон тарафыннан саклана торган кыйммэтлэргэ зыян (зара) китерүгэ турыдан-туры куркыныч тудыруы яки мондый зыян (зыян) китерелүе ачыкланса, закон белэн саклана торган кыйммэтлэргэ зыян (зарар) китерүне булдырмау яисэ аны туктату буенча Россия Федерациясе законнарында каралган чарапары кичекмэстэн кабул итэргэ һэм закон белэн саклана торган кыйммэтлэргэ зыян (зарар) китерү куркынычы һэм аны булдырмау ысууллары турында гражданнаар, оешмаларга телэсэ нинди мөмкин булган ысуул белэн мэгълуматка житкерергэ;

3) контроль чара барышында жинаять билгелэрэ яисэ административ хокук бозу ачыкланса, тиешле мэгълуматны үз компетенциясе нигезендэ дэүлэгт органына жибэрергэ яисэ тиешле вэкалэлэр булганда гаепле затларны законда билгелэнгэн жаваплылыкка жэлэп иту чарапарын курергэ;

4) ачыкланган мэжбури талэплэрне бозуларны бетерүне контрольдэ тутуны гамэлгэ ашигуу, мэжбури талэплэрне бозуларны кисэтууне тикшереп тору, закон белэн саклана торган кыйммэтлэргэ зыян (зарар) китерү мөмкинлеген булдырмау, күрсэтийн билгелэнгэн срокта үтэвэгэн очракта, өгэр мондый чара законнаарда каралган булса, күрсэтийн мэжбури үтэв турындагы талэп белэн судка мөрөжэгать иткэнчегэ кадэр аның үтэлешен тээмин иту буенча чарапар курергэ;

5) мэжбури талэплэрне үтэв, закон тарафыннан саклана торган кыйммэтлэргэ зыян (зарар) китерү хэвеф-хэтэрэн профилактикалауга юнэлдерелгэн башка чарапар уздыру буенча тэксимнэр биру турындагы мэсъэлэне карага.

4.24. Төзеклэндерү өлкэсендэ контрольне гамэлгэ аширганда контрольне гамэлгэ ашируга вэкалэлте вазийфаи зат билгелэнгэн тэртиптэ федераль башкарма хакимият органнары һэм аларның территориаль органнары, Татарстан Республикасы башкарма хакимиите органнары, жирле үзидарэ органнары, хокук саклау органнары, оешмалар һэм гражданнаар белэн үзара хэмэйттэшлек итэлэр.

Төзеклэндерү өлкэсендэ контрольлекне гамэлгэ ашигуу кысаларында контроль чара үткэри барышында Россия Федерациясе законнарында административ һэм башка жаваплылык каралган законнаар талэплэрэн бозу ачыкланган очракта, контроль чара актында ачыкланган хокук бозу билгелэрэ булу турында мэгълумат күрсэтийн. Тикшерүне гамэлгэ ашируга вэкалэлте вазийфаи зат күрсэтийн актның күчермэсэн тиешле жаваплылыкка тартырга вэкалэлте хакимият органына юллый.

5. Төзеклэндерү өлкэсендэ контрольнен төп күрсэтийчлэрэ һэм аларның максатчан күрсэтийчлэрэ

5.1. Төзекләндерү өлкәсендә контрольне гамәлгә ашыруның нәтижәлелеген бәяләу 2020 елның 31 июлендәге «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (кузәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 248-ФЗ номерлы Федераль законның 30 статьясы нигезендә гамәлгә ашырыла.

5.2 Контроль төренең төп курсәткечләре һәм аларның максатчан курсәткечләре, төзекләндерү өлкәсендә контроль өчен индикатив курсәткечләре Татарстан Республикасы Элки муниципаль районы Ташбилгә авыл жирлеге Советы тарафыннан раслана.

Татарстан Республикасы Әлки муниципаль районның "Ташбилге авыл жирлеге" муниципаль берәмлеге территориясендә төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контроль турындагы нигезләмәгә 1 нче кушымта

Татарстан Республикасы Әлки муниципаль районы Ташбилге авыл жирлеге Башкарма комитеты тарафыннан төзекләндерү өлкәсендә контрольлек итүне тормышка ашырганда төзекләндерү өлкәсендә контроль объектларын билгеле бер хәвеф-хәтәр категориясенә керту критерийлары¹⁰

1. 1. Югары хәвеф-хәтәр категориясенә (бу - 1 нче вариант, ул барлык янәшәдәге территорияләрне югары хәвеф-хәтәр категориясенә кертә) бина, төзелеш, корылма, жир кишәрлекләренә (янәшәдәге территорияләргә) якын урнашкан территорияләр керә:

- а) Ташбилге авылы Овражная (Чокырлы) урамында: 1 бина, кад. номеры 16:06:020101:12; 8 бина, АТС; 11 бина,, кад. номеры 16: 06: 020101:771 АЗС; кад. номеры 16: 06: 020101:448 ГРП.
- б) Ташбилге авылы, Урман (Лесная) урамында: 26 бина, кад. номеры 16: 06: 020501:2
- в) Каракүл авылы, Көнбатыш урамы, ГРП кад. номеры 16: 063:020201.
- Г) Каракүл авылы, Узәк урам, су басу зонасы.
- Каракүл авылы, Мәктәп урамы, су басу зонасы.
- е) Иске Тумба авылы, Урман (Лесная) урамы, ГРП.

2. Урта хәвеф-хәтәр категориясенә түбәндәге урыннарда урнашкан элмә такталар, фасадлар биналар, корылмалар керә:

- биналар, корылмалар, корылмаларның элмә такталары, фасадлары.:
  - а) Ташбилге авылы, Овражная (Чокырлы) ур., 8, «Дуслык» ЖЧЖ буш ашханә бинасы.
  - б) Ташбилге авылы, Овражная (Чокырлы) ур., «Дуслык» ЖЧЖ МТП
  - в) Ташбилге авылы, «Дуслык» ЖЧЖ ферма
  - Г) Ташбилге авылы, Жинү ур., гидротехник корылма.
- Каракүл авылы, Мәктәп урамы: буш мәктәп бинасы, буш мәдәният йорты бинасы, буш кибет бинасы.

3. Төзекләндерү өлкәсендә контрольнең барлык башка объектлары түбән хәвеф-хәтәр категориясенә керә.

¹⁰Әлеге критерийлар исемлеге үрнәк булып тора. Хәвеф-хәтәр белән идарә итү системасы нәкъ менә шуши муниципаль берәмлеккә хас булган хәвеф-хәтәрләрне анализлауны һәм әлеге территория өчен критерийлар системасын эшләүне күздә тота.

Татарстан Республикасы Әлки муниципаль районның "Ташбилгэ авыл жирлеге" муниципаль берәмлеке территориясендә төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контроль турындагы нигезләмәгә 2 нче күшымта

Татарстан Республикасы Әлки муниципаль районның Ташбилгэ авыл жирлеге башкарма комитеты төзекләндерү өлкәсендә контрольне¹¹ гамәлгә ашырганда планнан тыш тикшерүләр үткәру кирәклеген билгеләү өчен кулланыла торган мәжбүри таләпләрне бозуның хәвеф-хәтәр индикаторлары

1. Янәшә территориядә яисә гомуми файдаланудагы башка территорияләрдә чүп-чар һәм житештерү һәм куллану калдыклары булу.

2. Янәшә территориядә карантин, агулы һәм чүп үләннәре, киселгән агач һәм куак калдыклары булу.

3. Торак булмаган бина, корылма, төzelешләрнен фасадларында, стеналарында, шулай ук төзекләндерү элементлары һәм жәмәгать урыннарында үз белдекләре белән ясалган язулар яки рәсемнәр булу.

4. Янәшә территориядә гражданнарның ирекле һәм куркынычсыз үтүенә комачаулык итүче каршылык булу.

5. Бина, корылма түбәләрендә боз сөнгеләре булу.

6. Халыкның аз хәрәкәтләнүче төrkеменең мәгариф, сәламәтлек саклау, мәдәният, физик тәрбия һәм спорт, халыкка социаль хезмәт күрсәту объектларына ирекле үтеп керүенә комачаулаучы киртәләр булу.

7. Инженерлык корылмаларын эксплуатацияләү өчен кирәkle мәгълүматны үз эченә алган маxус билгеләрне, язуларны юк итү яки зыян китерү.

8. Жир эшләрен башкару рөхсәтеннән башка яисә мондый рөхсәтнең гамәлдә булу срогоын арттырып башкару.¹²

9. Жир эшләрен башкарганда бина янына килү һәм аларга керү юлларына ирекле үтеп керүгә, шулай ук ишегалларына ирекле керүгә, жәяүлеләрнен, шул исәптән Иивалилларның һәм халыкның аз хәрәкәтләнүче төrkеменең иминлекен тәэммин итү өчен киртәләр тудыру.

¹¹Индикаторларның әлеге Исемлеге үрнәк булып тора. Хәвеф-хәтәр елән идарә итү системаһы нәкъ менә шуши муниципаль берәмлеккә хас булган хәвеф-хәтәрләрне анализлауны һәм әлеге территория өчен индикаторлар эшләүне күздә тота.

¹²Жир эшләрен гамәлгә ашыруга рөхсәт бирү Россия Федерациясе субъектлары территорияләрендә һәм муниципаль берәмлекләр территорияләрендә шәһәр төzelеше эшчәнлеген гамәлгә ашыру үзенчәлекләре белән бәйле процедура булып тора һәм мондый процедура һәм аны уздыру тәртибе Россия Федерациясе субъектының норматив хокукий акты яисә жирле үзидарә вәкиллекле органының муниципаль хокукий акты белән билгеләнгән очракта кулланыла ала (Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2014 елның 30 апрелендәге 403 номерлы, 2017 елның 28 мартандагы 346 номерлы, 2016 елның 7 ноябрендәге 1138 номерлы, 2017 елның 17 апрелендәге 452 номерлы, 2016 елның 27 декабрендәге 1504 номерлы каарларында каарлган төzelеш өлкәсендәге процедуруларның II бүлеген карагыз). Әгәр жир эшләрен башкаруга рөхсәт бирү Россия Федерациясе субъектының норматив хокукий акты яисә жирле үзидарә вәкиллекле органының муниципаль хокукий акты нигезендә каарлмаган булса, 8 пункт төшереп калдырылырга тиеш.

10. Транспорт чараларын төзекләндеру кагыйдәләре чикләнгән газонда яки башка яшелләндерелгән яки рекреацион территориядә урнаштыру.

Кисү билетыннан башка агач hәм куакларны кисү, утырту яисә күчереп утырту мондый документлар нигезендә башкарлырга тиеш булган очракларда агач hәм куакларны кисү, күчереп утырту яисә утырту.¹³

12. Гомуми файдаланудагы территорияләрдә авыл хужалығы хайваннарын hәм кошларын йөртү.

---

¹³ Агач hәм куакларны кисү hәм күчереп утыртуга йөкләмә билет hәм (яисә) рөхсәт бирү мондый процедура hәм аны уздыру тәртибе Россия Федерациясе субъектының норматив хокукий акты яисә жирле үзидарә вәкиллекле органының муниципаль хокукий акты белән билгеләнгән очракта кулланылучы Россия Федерациясе субъектлары территорияләрендә hәм муниципаль берәмлекләр территорияләрендә шәһәр төzelеше эшчәнлеген гамәлгә ашыру үзенчәлекләре белән бәйле процедура булып тора. (Россия Федерациясе Хөкүмәтенен 2014 елның 30 апрелендәге 403 номерлы, 2017 елның 28 мартандагы 346 номерлы, 2016 елның 7 ноябрендәге 1138 номерлы, 2017 елның 17 апрелендәге 452 номерлы, 2016 елның 27 декабрендәге 1504 номерлы карарларында каралган төzelеш өлкәсендәге процедураларның II бүлеген карагыз). Эгәр агач hәм куакларны кисү билетын hәм (яки) агач hәм куак утыртуга рөхсәт бирү Россия Федерациясе субъектының норматив хокукий акты яисә жирле үзидарә вәкиллекле органының муниципаль хокукий акты нигезендә жирлектә каралмаган булса, 11 пункт төшереп калдырылырга тиеш.